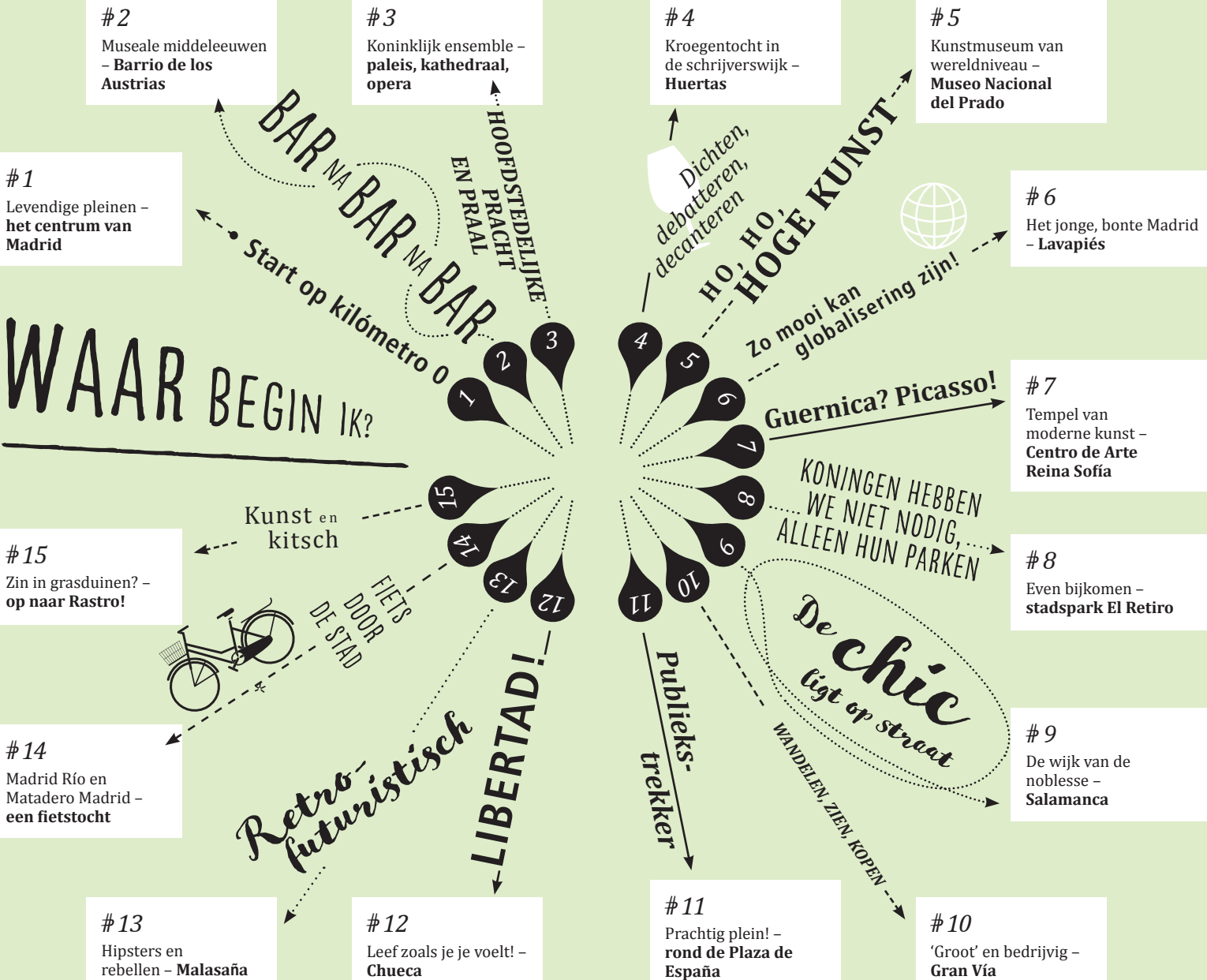

Het kompas van Madrid

15 manieren om je onder te dompelen in de stad

INFO EN OPENINGSTIJDEN

Iglesia de San Andrés 1: ma.-za. 9-13, 18-20, zon- en feestdagen 9-13 uur.

Museo de San Isidro. Los Orígenes de Madrid 2: madrid.es, di.-zo. 10-20, half juni-half sept. 10-19 uur, toegang gratis.

Colegiata de San Isidro 7: Calle Toledo, dag. 7.30-14, 17-21, 's zomers 7.30-13, 19-21 uur.

ETEN EN DRINKEN

In de **Mercado de San Miguel** 1 (zo.-do. 10-24, vr.-za. 10-1 uur) bieden de stalletjes lekkere tapas. Een favoriet onder de eenvoudige restaurantjes is **Casa Revuelta** 2 (Latoneros 3 en Cuchilleros 10, casarevuelta.com, di.-za. 10.30-16, 20-23, zo. 10.30-16 uur, eind

juli-begin sept. gesl): in het hart van het toeristisch centrum ademt deze tapasbar een bescheiden en authentieke sfeer. Vers gefrituurde stokvishapjes zijn hier de culinaire begeleiding van bier en wijn. Op het terras van **El Escaldón** 3 (Nuncio 17, escaldon.com, ma.-wo. 13.30-17, 19-24, do. 13.30-24, vr.-za. 12.30-1, zo. 12.30-23.30 uur) smaakt het als op Tenerife. De originele Canarische keuken vind je niet zo vaak in Madrid.

WINKELN BIJ DE NONNEN

Alles wordt hier door nonnen gemaakt: taart, marmelade, chocolade en natuurlijke zeep. Het charmante winkeltje **El Jardín del Convento** 1 (Cordón 1, eljardindelconvento.net, di.-zo. 11-14.30, 17.30-20.30 uur, in aug. gesl.) ligt achter het Carbonerasklooster.

Uitneembare kaart 2, C/D 6/7 | Metro L1, L2, L3 Sol

stadsmuur, waaraan nog de naam cava (de San Miguel) herinnert. De gevels aan de linkerkant lopen aan de bovenkant gelijk met de bebouwing van de Plaza Mayor. Om deze reden zijn de onderste huizen ongebruikelijk hoog voor de tijd waarin ze zijn gebouwd. In de gewelven van de souterrains hebben tavernes en restaurants sfeervolle ruimtes gecreëerd. Met een lichte boog wandel je verder in de **Calle de Cuchilleros**, waar aan de linkerkant een granieten trap naar een hoge poort naar de Plaza Mayor leidt. Dan stuit je op de zonovergoten terrassen rond de **Plaza Puerta Cerrada**, ook altijd goed bezocht.

Het verlengde van de Calle de Cuchilleros, de **Cava Baja**, werd in de 18e en 19e eeuw gedomineerd door herbergen, de *posadas*. Daaraan herinneren nog de grote houten poorten met dubbele deuren waardoor destijds de kooplieden uit de omgeving met hun paardenkoetsen de binnenplaats op reden. Nu is de Cava Baja een unieke locatie voor fijnproevers. De straat vormt een aaneenschakeling van restaurants, met houten of betegelde façades in traditionele Madrileense stijl en vaak rustiek ingericht. Kiezen is moeilijk, maar één ding is zeker: in deze straat kun je overal heerlijk eten.

Trendy wijk La Latina

Het gebied rond de **Iglesia de San Andrés** 1 uit de 17e eeuw, waar naïeve schilderijen de wonderen van de stadspatroon San Isidro tonen, biedt volop ruimte aan de terrasjes van de trendy wijk **La Latina**. In een oud adellijk paleis herinnert ook het aan de stadsgeschiedenis gewijde **Museo de San Isidro** 2 aan de stadspatroon.

Bijna verstopt ligt aan de achterkant van de kerk de **Plaza de la Paja**. Op het 'Stroplein' overhandigden de landarbeiders in de middeleeuwen een tiende deel van hun oogst aan de geestelijkheid. Er werden ook stierengevechten gehouden. In ieder geval is deze plaza in de geplaveide en betonnen stad een exoot: een onverharde plek met een paar bomen en een kleine tuin uit de 18e eeuw, de **Jardines del Principe de Anglona** (toegang gratis). In de restaurants en bars eromheen kunnen ook vegetariërs terecht.

Een kunsthistorisch kleinood is de in de stijl van de Isabelgotiek gebouwde bisschopskapel **Capilla del Obispo** 3. Deze huisvest het albasten graf van

In de oude straten rond de Plaza Mayor zaten ooit de ambachtslieden die het koningshuis, de adel en de rijke burgers verzorgden. De straatnamen herinneren eraan: messen en degenen vond je in de Calle de Cuchilleros, manden en handschoenen in de Calle de Esparteros, borduurwerk in de Calle de Bordadores ... Straatnaamtegels met kleine afbeeldingen laten zien welk ambacht ooit in de straat werd uitgeoefend

O heilige wonderbron! Nadat de zoon van stadspatroon San Isidro erin verdronken was, kwam hij er na de vurige gebeden van zijn vader weer levend uit. Het miraculeuze object is te zien in het Museo de San Isidro.

Sinds de middeleeuwen worden de Spaanse koningen officieel gekroond in San Jerónimo el Real. De kerk ligt iets hoger, vlak naast het Pradomuseum

vooral religieuze kunst, een aantal gotische altaarstukken en drieliuken. Betoverend zijn hier de romaanse fresco's uit de Castiliaanse kluisenaarshuizen San Baudelio de Berlanga (12e eeuw) en Santa Cruz de Maderuelo (13e eeuw).

→ OM DE HOEK

Het gebied vanaf de stadsboulevard Paseo del Prado, met het prachtige **Museo Thyssen-Bornemisza** 3 (► blz. 81), niet ver van het Pradomuseum, tot aan het uitgestrekte stadspark El Retiro (► blz. 49) is onder de naam 'Landschap van Licht' (► blz. 49) door UNESCO uitgeroepen tot Werelderfgoed. Hiertoe behoort ook de **Iglesia de San Jerónimo el Real** 4 (juli-half sept. 10-13, 18-20.30, rest van het jaar 10-13, 17-20 uur), het relikwie van een hiëronymietenklooster uit 1503. De kruisgang is geïntegreerd in het Pradomuseum, boven in het Edificio de los Jerónimos. In de 'koninklijke' kerk werden en worden de Spaanse koningen gekroond. De huidige koning Felipe VI heeft echter afgezien van deze ceremonie.

Iets verder op de heuvel ligt het **Casón del Buen Retiro** 5, dat tijdens de Onafhankelijkheidsoorlog door de Fransen werd verwoest. Het maakte deel uit van het Palacio del Buen Retiro, het voormalige zomer- en plezierpaleis van de Spaanse koningen, en is nu een dependance van het Pradomuseum. Hetzelfde geldt voor de **Salón de Reinos** 6, de 'Zaal der Koninkrijken', die ooit werd gebruikt voor ceremonies en feesten. Na een grondige renovatie zal het Prado deze vleugel van het voormalige paleis gebruiken voor tentoonstellingen.

Het Prado

Het jonge, bonte Madrid – Lavapiés

Het metrostation uit – een kosmopolitische wijk in. Lavapiés was ooit de *barrio* van de gewone mensen waar de bewoners dicht op elkaar leefden, ongeveer zoals in een dorp. Ondertussen is het de jongste en vitalste stadswijk van Madrid. Alternatieve vormen in de cultuur en het stedelijke leven worden hier geboren en ontwikkeld.

Zo'n 45.000 mensen, honderd naties, bijna één op de drie inwoners heeft een migratieachtergrond. Naast Spaans hoor je hier allerlei andere talen. In de Madrileense migrantenwijk slaan de nieuwkomers zich er met winkeltjes of ambulante handel doorheen. Ook de jonge Madrilenen in de *barrio* zoeken met kleine commercie hun weg uit de crisis – boekwinkels, miniboetieks, cafés, ecowinkels, kunstnijverheid – en een nieuwe generatie cultuurscheppers probeert het in theaters en galeries. Tegelijkertijd is gentrificatie een groot probleem: de wijk trekt al lange tijd de aandacht van vastgoed-

6

In Lavapiés doet iedereen waar hij zin in heeft – en 's avonds komt iedereen bijeen voor een groepsgesprek. Of het nu op de Plaza Arturo Barea, vlak bij de Escuelas Pías de San Fernando (zie foto) is of in de Calle Argumosa

Museumlandschap van Madrid

Aan de Madrileense kunstboulevard liggen de drie sterren van het Prado (► blz. 36), **Centro de Arte Reina Sofia** (► blz. 45) en **Museo Thyssen-Bornemisza** (► blz. 81) comfortabel dicht bij elkaar. Nog een dozijn fantastische collecties, stichtingen, kloosters en musea, en niet te vergeten het paleis, met de *Galería de las Colecciones Reales* (Koninklijke Collecties) die in 2023 werd geopend, maken Madrid tot een *ciudad del arte* (stad van de kunst).

TIPS VOOR MUSEUMBEZOEK IN MADRID

Toegangsvrije tijden: gelden gedeeltelijk voor EU-burgers, neem een identiteitsbewijs mee. Een selectie: ma.-za. vanaf 18 uur, zon.- en feestdag. vanaf 17 uur Museo Nacional del Prado; ma., wo.-za. vanaf 19 uur, zo. vanaf 12.30 uur Centro de Arte Reina Sofia; ma. 12-16 uur Museo Thyssen-Bornemisza; wo. Real Academia de Bellas Artes des San Fernando; wo., do. vanaf 16 uur Monasterio de la Encarnación en Monasterio de las Descalzas Reales; do.-middag Museo de América, Museo Nacional de Artes Decorative, Museo Cerralbo; za. vanaf 14 en zo. vanaf 10 uur: Museo Arqueológico Nacional, Museo Nacional de Antropología, Museo Nacional de Artes Decorativas, Museo del Romanticismo, Museo del Traje; zo.-ochtend: Museo de América, Museo Cerralbo. Zie ook de website museomadrid.com/museos-gratis-en-madrid.

Combitickets: de Abono Paseo del Arte (€32,-, geldig voor 1 jaar) biedt eenmalig toegang tot het Prado, het Museo Thyssen-Bornemisza en het Centro de Arte Reina Sofia. Voor de andere staatsmusea zijn er combitickets voor vier of acht musea (€8/16, geldig voor 10/15 dagen).

Kortingen: gepensioneerden, studenten, jongeren, soms werklozen en mensen met een beperking krijgen korting van 50 tot 100%.

Rustdagen: veel musea zijn op ma. gesloten. Over het algemeen zijn ook 1 en 6 januari, Goede Vrijdag, 1 en 2 mei en 25 december rustdagen.

De kunst van Baron Thyssen – opwindend en behoorlijk intellectueel. Geweldig

In de schaduw van het Prado

Wanneer je na een bezoek aan het Prado nog meer prachtige kunst wilt zien, kun je met deze drie musea verdergaan. Het Thyssenmuseum, de historische Koninklijke Kunstacademie en een adellijk paleis met een werkelijk 'eделе' verzameling zullen je zeker inspireren.

De schatten van de baron Museo Thyssen-Bornemisza

W kaart 2, F 6

Het Palacio de Villahermosa, een adellijk paleis schuin tegenover het Prado, plus een modern bijgebouw, biedt een 'leergang' door de geschiedenis van de schilderkunst vanaf de 13e tot de 20e eeuw tot aan de experimentele avant-garde en popart. De spectaculaire collectie van baron Hans-Heinrich Thyssen en zijn vrouw Carmen Cervera heeft in Madrid zijn thuis gevonden. Het behoort tot de Spaanse staat. De rondgang begint op de bovenste verdieping met de middeleeuwse Italiaanse schilderkunst, waarna meesterwerken volgen uit de renaissance, barok en het classicisme, naast de presentatie van Vlaamse en Hollandse portretten, genreschilderijen, stillevens en landschappen uit de 17e en 18e eeuw. Het impressionisme is goed vertegenwoordigd op de 1e verdieping – met werken van Manet, Renoir, Degas, Toulouse-Lautrec, Van Gogh, Gauguin, Cézanne, Kokoschka en Matisse. Hetzelfde geldt voor het expressionisme, dat hier onder meer wordt vertegenwoordigd door Nolde, Schiele, Kirchner, Heckel, Pechstein, Schmidt-Rottluff, Kandinsky, Macke, Marc, Max Beckmann, Otto Dix en George Grosz. De afsluiting vormen de experimentele avant-garde en de klassieke modernisten met Mondriaan, Schwitters, Braque, Gris, Picasso, Dalí, Max Ernst, Paul Klee, Marc Chagall, Jackson Pollock, Mark Rothko en Edward Hopper.

Apart op de begane grond hangt de collectie van Carmen Thyssen, die toebehoort aan de vrouw van Hans-Heinrich Thyssen. Opnieuw worden kunstwerken uit de 17e t/m de 20e eeuw

tentoongesteld, waaronder het icoon uit Gauguin's collectie, *Mata Mua*. Paseo del Prado 8, museo thyssen.org, ma. 12-16, di.-zo. 10-19 uur, €13/9, gratis tot 18 jaar en ma. 12-16 uur, tentoonstellingen kosten extra, combiticket Paseo del Arte €32

Ouder dan het Prado Real Academia de Bellas Artes de San Fernando

W kaart 2, E 5
De Koninklijke Academie voor Schone Kunsten bestaat sinds 1752. Ze is dus ouder dan het Prado. In een adellijk paleis bij de Puerta de Sol vind je 1300 schilderijen en 14.000 tekeningen, plus beeldhouwkunst. De collectie omvat het hele spectrum van werken van schilders uit de Gouden Eeuw tot de moderne kunst. Het zogeheten Gabinete Goya herbergt de originele koperplaten voor zijn etsseries *Los Caprichos*, *Los Desastres de la Guerra*, *Tauromaquia* en *Los Disparates*.

Alcalá 13, realacademiabellasartessanfernan.do.com, di.-zon- en feestdagen 10-15, €9/5, tot 18 jaar en wo. toegang gratis

Een adellijk paleis Museo Cerralbo

W kaart 2, C 4
Toen de markies van Cerralbo in 1922 stierf, liet hij de stad zijn paleis na – dertig zalen, waarin de levensstijl van de adel in Madrid in de 19e eeuw te zien is. De privécollecties omvatten meubilair en woonaccessoires, klokken, waaiers, wapens, porselein, wandtapijten, een bibliotheek en schilderijen van Titiaan, Veronese, Tintoretto, Van Dyck, El Greco, Zurbarán, Ribera en Velázquez.

Ventura Rodríguez 17, museocerralbo.mcu.es, di.-za. 9.30-15, do. ook 17-20, zon- en feestdagen 10-15 uur, €3/1,50, do.-middag, zo., tot 18 jaar en studenten tot 25 jaar gratis